

Leonardoschool

BASISSCHOOL VOOR BOLLEBOZEN

Steeds meer scholen wagen de stap om een Leonardoschool binnen hun muren op te zetten, al is dit financieel soms lastig. Oprichter en adviseur van de Leonardostichting Jan Hendrickx: “Het is heel wat werk. Het is zoeken, het is ontdekken en het is voortdurend bijsturen. Maar het is ook een kans om het onderwijs te verrijken.”

Twee in Flevoland, drie in Noord-Holland, twee in Utrecht en één in Zeeland, acht nieuwe basis-Leonardoscholen gingen begin van dit schooljaar van start. In januari volgen er nog zeven. De eerste werd in 2007 in Venlo opgericht. Nu zijn er 55 basisscholen met een Leonardoafdeling, verspreid over het hele land.

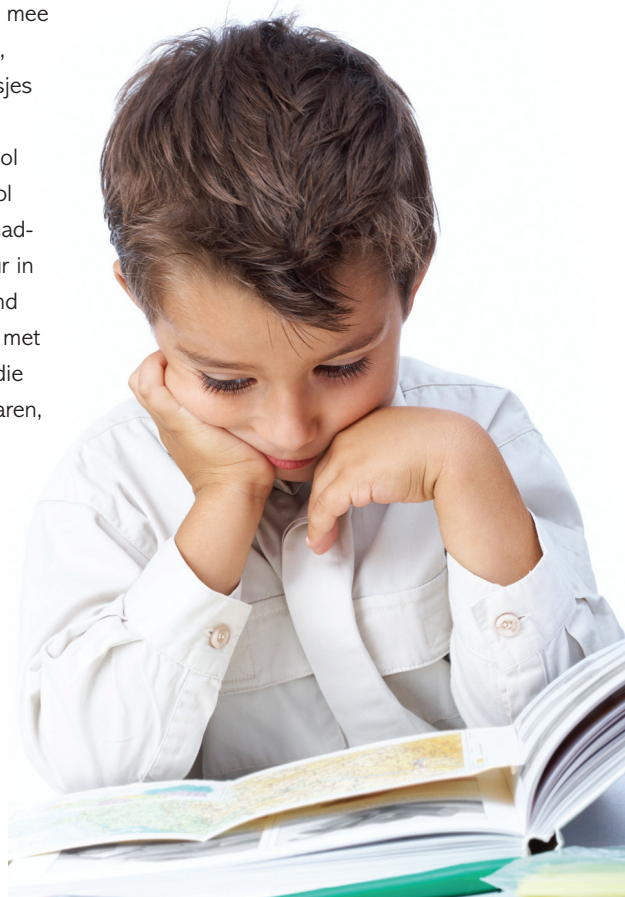
Op een Leonardoschool krijgen leerlingen met een IQ van ten minste 130 vijf dagen per week aangepast onderwijs. Ze gaan razendsnel door de reguliere stof heen, dankzij het indikken, ofwel compacten. Ze krijgen extra vakken zoals Spaans, filosofie en denksporten. Elke leerling krijgt op school een Apple laptop in bruikleen. Jan Hendrickx vindt dat het goed gaat met de Leonardoscholen. “We zijn flink gegroeid in drie jaar tijd. Het belangrijkste probleem is nu de structurele financiering. Scholen moeten erop toelagen en dat kan niet eindelijk blijven duren.” Leonardoscholen zijn gelieerd aan een bestaande basisschool. Dat noemt Hendrickx een praktische en financiële keus, maar zeker ook een inhoudelijke. “Zo ontvangt de school voor elke Leonardoleerling een basisbedrag, dat ongeveer zeventig procent dekt. Maar het is ook enorm belangrijk dat de Leonardokinderen contact hebben met de kinderen van de reguliere basisschool. Anders zet je het

weg als speciaal onderwijs. Dat zou financieel een oplossing zijn, maar is inhoudelijk onwenselijk. In hun latere leven moeten ze ook kunnen optrekken met mensen die een ander denkniveau hebben.”

Gezamenlijke activiteiten

Leonardoklassen doen zoveel mogelijk mee met de activiteiten van de ‘gastschool’, zoals vieringen, sportdagen, schoolreisjes en projecten. Hendrickx zag een mooi voorbeeld in Venlo: “De Leonardoschool is daar onderdeel van een brede school waar ook een speciale school zit. Ze hadden een vogelproject, gingen de natuur in en leerden welke vogels er in Nederland voorkomen. Daarna hebben ze samen met de leerlingen van de speciale school, die toch net wat beter met hun handen waren, prachtige nestkasten gebouwd.” In de trainingen die de stichting geeft voor leerkrachten wordt veel aandacht besteed aan het belang van die gezamenlijke activiteiten. Voor ‘aspirant Leonardoleerkrachten’ zijn de trainingen verplicht. Verschillende trainingen staan sinds dit schooljaar ook open voor leerkrachten van het reguliere onderwijs. Hendrickx: “We willen de kennis die we hebben verbreiden. Het zou heel goed zijn

als leerkrachten beter weten hoe ze met slimme leerlingen om kunnen gaan en wat hun onderwijsbehoeften zijn.” Nuttige trainingen zijn bijvoorbeeld ‘top down leren’ – eerst toetsen wat een kind al weet, dan het ontbrekende gaan leren – en ‘deep level leren’ – niet de feitjes uitleggen, maar het

Tekst: Marrigje de Bok

waarom, of hoe. Of 'leren leren': slimme kinderen snappen veel vanzelf dus hebben niet geleerd iets te leren.

Leonardoleerkrachten dienen een bijzondere houding te hebben. "Ten eerste", stelt Hendrickx, "moeten ze accepteren dat zo'n leerling vaak slimmer is dan zichzelf. Anders krijgen ze onherroepelijk problemen. Ook heel belangrijk: durven loslaten. Veel leerkrachten willen controle hebben, een boek van A tot Z doorwerken. Dat werkt niet bij deze leerlingen, zij maken grotere sprongen en leggen sneller verbanden." Hendrickx denkt niet dat Leonardo zichzelf op den duur overbodig zou kunnen maken. "Kinderen met een IQ van 50 hebben in feite dezelfde problemen op school als kinderen met een IQ van 150. In beide gevallen is het zeer de vraag of we hen in het reguliere concept moeten opvangen." Hij kan zich voorstellen dat leerlingen met een IQ tot 130 nog goed kunnen functioneren, mits de school veel doet aan compacten en verrijken. "Maar hoe verder je boven die 130 komt, des te moeilijker wordt het. Om deze kinderen echt tot hun recht te laten komen, is toch een vorm van speciaal onderwijs nodig. Wij willen hen, op een gewone school, het onderwijs aanbieden dat bij hen past. Dat is wat Leonardo beoogt."

Iedereen mag er zijn

Jenaplanschool De Werf in Huizen is sinds kort gastschool voor de eerste Leonardoschool in het Gooi. Directrice Trudy Spierings ziet het als kans om het onderwijs te verrijken. "We hebben hier een goede voedingsbodemp, omdat we net begonnen zijn als brede school die zich richt op onderwijsontwikkeling. We werken samen met een bso, een bibliotheek, een peuterspeelzaal en een ergopraktijk. In dat kader past een Leonardoschool heel goed."

De Leonardoleerlingen en de leerlingen van de Werf hebben samen gymles en spelen samen buiten. Twee Leonardoklassen gingen half september mee op schoolkamp.

Er zijn met de hele school openingen en afsluitingen van projecten. "We hebben een heel plan gemaakt om die integratie te stimuleren," vertelt de nieuw aangetrokken coördinator van de Leonardoschool Martine Eisma. "Maar het gaat eigenlijk vanzelf. De kinderen zoeken elkaar op. Er heerst hier een sfeer van 'iedereen mag er zijn.' Wij zijn nu al, de klassen zowel als het team, een onderdeel van de school."

De drie Leonardoklassen zitten vol. De leerlingen komen van de Werf zelf, maar ook uit de brede omgeving. "De nood is vaak erg hoog", zegt Eisma. "We moeten niet onderschatten hoe ongelukkig hoogbegaafde kinderen op school kunnen zijn, hoe naar het is om totaal geen aansluiting te vinden. Veel scholen weten dat wel, maar het is enorm moeilijk om in een grote klas daadwerkelijk gedifferentieerd onderwijs te geven en elk kind op zijn eigen niveau te benaderen. Bovendien hebben echt hoogbegaafden een heel aparte aanpak nodig. Het is vaak geen onwil van leerkrachten, maar onmacht." De Werf heeft relatief kleine klassen, van 24 leerlingen. In het Jenaplan is veel aandacht voor de verschillen tussen kinderen en voor hun specifieke ontwikkeling. Het Leonardoconcept lijkt daar goed bij aan te sluiten. De gemeente Huizen biedt de Leonardoschool een substantiële bijdrage. Samen met een bescheiden ouderbijdrage en steun van de vrienden van een regionale

Leonardostichting, is dat voor de komende jaren dekkend. Spierings: "Dan kijken we verder, wat er landelijk gebeurt, of de zorgbudgetten omhoog gaan. Wij willen nu vooral kijken naar wat wèl mogelijk is, binnen het budget, binnen de regels en binnen het gebouw."

Op de Werf is een jaar lang hard gewerkt voordat de Leonardoschool van start kon. Spierings vindt het heel wat werk voor een school: "Contact met de gemeente onderhouden en met de scholen waar de leerlingen vandaan komen, de licentie van Leonardo verkrijgen, sollicitatieprocedures, de boekhouding en de administratie aanpassen..." Eisma vult haar aan: "En dan de intake van de leerlingen, dat moet zeer secuur gebeuren en kost meerdere uren per leerling." Ook de leerkrachten zijn zorgvuldig gekozen. "We hebben nu twee ervaren juffen uit het montessori- en daltononderwijs en een jongere juf die heel goed is met computers!"

En dan gaan de schooldeuren open en is nog lang niet alles geregeld. Eisma: "Het is voor iedereen nieuw, we moeten ontdekken hoe we het concept hier precies gaan uitvoeren. We evalueren veel en sturen voortdurend bij. En het gaat absoluut goed, dat zien we aan de kinderen. Ze hebben rode wangen van inspanning, klagen over krakende hersenen en zijn voor het eerst in hun leventje eens goed moe!"